

בעקבות חוברת 175

פרופ' רענן וולקני

רק קילוגרמים

אוכלות די מזון למילוי צרכיהן. להערכתך, אין הפרות אוכלות די הצורך כדי לגלות את מלוא כושר תנובתן. לכן נראה לי שלא די בקביעת ההרכב של רכיבי המזונות אלא חייבם למצוא דרכים לדחוס בבהמות יותר מזון ביממה: אם על ידי העלאת ריכוזיות האנרגיה או על ידי איזון הרכיבים המינרליים; על ידי טיפול במזונות להגדלת טעימותם או על ידי מספר הארוחות ביממה ותשומת לב למים מאיכות טובה ובטמפרטורות מתאימות וכן מספר מספיק של שקתות. המדד להצלחת הצוותים באיתור הבעיות יכול להיות כמות המזון שהפרות אוכלות. אוכלות כמות גדולה – הצליחו, אוכלות מעט – חפשו את הסיבה!

הידד לאברהם הברון שבדרכו שלו העלה נושא זה מחדש וטוב שעשה זאת כאשר מרבים לדבר על צרופי מזונות. בהזדמנות אחרת טען ד"ר דרורי כי המנה הכולית של הבליל האחד עם כמות קבועה של יחסי מזון גס/מרוכן המתאים לתנובה ממוצעת, יביא בהכרח לידי כך שפרות בעלות תנובה גבוהה לא תגענה לשיאן כיוון שלהן דרוש מזון בריכוז גבוה של אנרגיה. אם לא כן, כמות המזון שהפרות תצרכנה לא תספיק לייצור, קיום משקל הגוף וגדילת העובר. מכל מקום, דבר זה לא יקרה בשיא התנובה. השיא אם כן יהיה נמוך והתנובה בתחלובה תעקוב אחרי השיא. המשקים ה"מצטיינים" משיגים זאת בעיקר מפני שהפרות שלהם

סיכומי התנובה

עד כמה שידוע למחבר, השימוש – הפקת התועלת – הנעשה מנתונים אלה הוא מועט ביותר. אמנם ישנו סיפוק רב לעומדים בראש הרשימה וזה גם מגיע להם, אלא שלא הם ולא המפגרים בודקים ומחפשים אחרי הגורמים לפער התנובה. כאשר מקשים ושואלים את בעלי המקצוע ואף את הבוקרים הנוגעים בדבר, מקבלים תשובה כמעט קבועה – הצוות. האמנם?! האם למעלה משני שלישים של הצוותים אינם בעלי ידע ותושיה עד כדי כך שהתנובה הממוצעת נשארת נמוכה? או שמא קיימים גורמים אחרים שקצרה עינם מלראות? טענות אחרות נשמעות

מדי שנה מתפרסמות תנובות החלב ואחז השומן. עם קריאת התוצאות, לא רק של שנה זו, מתעוררת השאלה בדבר הגורמים המשפיעים על ההפרש בתנובת 10 העדרים הפותחים את הרשימה לבין 10 העדרים הסוגרים אותה. לכאורה ההפרש היה צריך להיות קטן בהרבה, כואחר שמוצא הפרות מאותם הפרים. מזג האוויר אינו כה קיצוני כדי שישפיע לכל אורך התחלובה באחד הכיוונים. אמצעי ושיטות החליבה, המבנים וסדרי העבודה אף הם דומים, ואפילו המזונות המוגשים מובאים מאותם המקורות ובמקרים רבים מיוצרים באותם מכוני התערובת.

הליכים העשויים לשפר את התנובה. אם הצוות אינו יכול לעשות זאת בכוחותיו הוא אפשר להעזר באנשים מצוותים שעדריהם "מוצלחים" יותר, במדריכים ובבעלי מקצוע. אחרי הכל אין זו הרגשה נעימה להימנות עם המפגרים וגרוע יותר להשלים עם הפיגור מבלי לנסות ולתקנו. האם צוותים שעדריהם אינם מצטיינים אינם מרגישים שעליהם לעשות משהו, ובהקדם? במקום לתלות את אי ההצלחה בגורמים שונים שהם אולי מסבירים את המצב, עדיף ליצור תנאים שיסלקו את הגורמים המעכבים ולא להיכנע להם.

מרכז מזון במושב

בכ-20% וניצול המזון יגדל בכ-5%. ההכנסה תעלה במידה ניכרת. אם ישנן מכסות יוכל המשק לצמצם את מספר החולבות בכ-20% כך שכמות העבודה היומית תקטן. אם למשק יש יכולת להגדיל את המכסות, אפשר לעשות זאת מבלי להגדיל את העדר. אם ישנן עדיין סירחות באירגון העבודה וחסכון בזמן ייתכן שאפשר לחסוך ולהוביל את החלב לריכוז פעם ביום. את החליבות ניתן לבצע לא כל 8 שעות אלא בפסקי זמן נוחים יותר כך שההפסקה הגדולה בין ערב לבוקר תתארך על חשבון ההפסקות בוקר-צהריים וצהריים-ערב. מבחינת הפרה חשוב בעיקר הגרוע לעטין ולא פסק הזמן העובר בין החליבות כפי שפעם הניחו. לא הלחץ בעטין מחייב חליבה שלישית, אלא הגרוע להורדת חלב והוצאת החלב הם המבטיחים תנובת שיא גבוהה יותר ותנובת תחלובה גדולה בהרבה.

בדבר התחלופה הרבה בעדר אצל כמה מהעדריים המצטיינים, על מחלות עטין הפוקדות עדריים נמוכי תנובה, על קשיים בהתעברות ואפילו על כך שהתנובה נמוכה במודע מאחר ומעדיפים להשתמש במזון זול, קרי ירוד ערך.

כל הטענות האלו אינן נראות לי כמסבירות את "הקביעות" בטבלאות ההישגים. אולם ראוי לבדוק זאת. אפשר לבחון את ממוצע התנובות מחמש שנים עוקבות כדי להתגבר על סילופים הנגרמים מחמת כל אחת (ואחרות) מהסיבות הנזכרות. אפשר, לאחר עריכת הבדיקה, להציע לצוות לערוך כמה שינויים ולהקפיד על כמה

על ההישגים של מרכז המזון במושב באר טוביה כותבים בן-אשר, יצחק דר וחי הברון. המבקר במושב ושומע את ההלל מפי האחראים למפעל זה, יכול רק לשמוח על ההצלחה שנפלה בחלקם או נכון יותר שהם הביאו אליה. נראה לי שהגיע הזמן להעלות בפעם מי יודע כמה את הכדאיות של הוספות חליבה שלישית. בעבר, כאשר הוצע לבוקרי באר טוביה לחזור ל-3 חליבות ביממה הם טענו כי יום העבודה עמוס, ארוך, קשה ומטריד. המושבניק, שלא כחברו מהקיבוץ, אינו רק עובד רפת: הוא היה זורע, משקה, קוצר, מחמיץ, מוביל חלב ובזמנו מביא את הפרה להזרעה. בדוחק רב אפשר היה לקבל הסברים אלה מבחינה מקצועית וכלכלית. כיום כאשר המזון מובא מוכן כבליל ומחולק לסככות, סביר שנותר זמן לחליבה שלישית.

כל כך למה? יש סיכוי שהתנובה תעלה

היצע וביקוש

● מעוניינים לקנות

מאזניים לשקילת בקר

נא לפנות לח' בועז, מרכז הרפת

קב' חולדה, ד.ג. אילון 73255

טל: 054/58291

היצע וביקוש - לתיקון, לחידוש,

ואף לסילוק "אלטע זאכן".

מודעה במדור - תמיד תעזור

● מעוניינים לקנות

200 עולים אוטומטיים

נא לפנות למרכז הרפת או המשק

אילת השחר, ד.ג. גליל עליון

טל: 067/353134

● משק המעניין לשלוח עגלותיו לגידול

בהסדר של תשלום עבור עבודה ושיכון

מתבקש להתקשר למזכירות כפר ויתקין

או למשק דוד טויסטר, טל: 053/96630